

העליות לארץ ישראל במאה ה-19

משימה: כתבו ליד כל משפט לאיזו עלייה הוא מתייחס - עליית החסידים, עליית תלמידי הגר"א או עליית המערביים. היעזרו במידע בעמודים 161 - 167.

- ❖ בגלים הראשונים של עלייה זו, עמדו בראש העולים ר' גרשון מקיטוב, ר' מנחם מנדל מפרמישלקן ור' נחמן מהורודנקה. _____
- ❖ בעלייה זו עלה ר' דוד בן שמעון (הרדב"ש) אשר ייסד בירושלים קהילה מערבית נפרדת - "ועד העדה המערבית בירושלים". _____
- ❖ היהודים שעלו בעלייה זו הגדילו במידה ניכרת את היישוב היהודי ביפו עד שהפכה לקהילה הגדולה ביותר מחוץ לארבע ערי הקודש. _____
- ❖ הדמות המרכזית בעלייה זו הייתה ר' מנחם מנדל משקלוב. _____
- ❖ העולים בעלייה זו הגיעו ממרוקו ואלג'יריה. _____
- ❖ העולים בעלייה זו עלו מנת להתיישב בארץ ולהיות שותפים בבנייה. על ידי לימוד תורה, עבודת האדמה וקיום המצוות, ובכללן המצוות התלויות בארץ, הם שאפו להביא לקירוב הגאולה. _____
- ❖ עלייה זו הייתה המשך לעליות במאות הקודמות ובמיוחד לעליית ר' חיים בן עטר בעל ה"אור החיים". _____
- ❖ העולים בעלייה זו התיישבו בצפת, שם הקימו את הקהילה הפרושית. _____
- ❖ העולים בעלייה זו התיישבו בעיקר בגליל והפכו לקבוצה הגדולה ביותר בקרב הספרדים בצפת ובטבריה. מיעוטם התיישב בירושלים. _____
- ❖ חלק מהעולים בעלייה זו התיישבו בטבריה. _____
- ❖ המניע לעלייה זו היה הרצון לעבוד את ה' בארץ הקודש. למטרה זו נוספו שאיפות משיחיות ושמועות שרווחו בקרב יהודי מזרח אירופה לפיהן המשיח כבר בפתח. _____
- ❖ בגל המשמעותי יותר של עלייה זו, עמד בראש העולים ר' מנחם מנדל מוויטבסק. _____
- ❖ בין העולים בעלייה זו היו משפחות שלוש ומויאל, שהתבלטו בתרומתם בבניית יפו ובתמיכה במושבות הראשונות. _____

קראו את הקטע בעמוד 163 וענו על השאלות הכתובות מתחתיו:

משימה: לפניכם היגדים המתייחסים לבני העדות השונות בארץ ישראל בתקופה זו.

סמנו בצבע אחד את ההיגדים המתייחסים לבני העדה האשכנזית ו**בצבע אחר** את ההיגדים המתייחסים לבני העדה הספרדית.

- הוועד שריכז את איסוף וחלוקת הכספים לבני עדה זו נקרא "ועד פקידי קושטא".
- רובם התפרנסו מכספי החלוקה.
- בתחילה, הועברו כל כספי התרומות מחו"ל דרך הוועד שהיה שייך לעדה זו.
- עדה זו הייתה מחולקת ל"כוללים".
- הוועד שריכז את פעילות איסוף התרומות לבני עדה זו נקרא "ועד הפקידים והאמרכלים של אמסטרדם" (פקוא"ם).
- רובם עבדו לפרנסתם ומיעוטם התפרנסו מ"כספי החלוקה".
- לאחר דרישת מנהיגי עדה זו (לאור הגידול במספרם) הועברו התרומות ישירות אליה.